

وضعیت محیط‌زیست جهان

نقل از خبر نامه UNEP ، ۱۹۸۷ . شماره ۱۵

آلودگی هوا: در حالیکه هوای شهرها در کشورهای توسعه یافته تمیز تر از پنج سال پیش است، هوای شهرهای کشورهای در حال توسعه از نظر دی‌اکسید گوگرد و هواویز^۱ آلوده‌تر از شهرهای کشورهای صنعتی است. البته آلودگی بیش از اندازه چند شهر مهم کشورهای توسعه یافته مانند بروکسل، گلاسکو، لندن، مادرید، میلان، رم، هوستون، نیویورک، ازاکا، سیدنی، تورنتو و انکوور را نباید نادیده گرفت.

افزایش سطح آب دریاها: در حال حاضر انتظار می‌رود که میانگین دمای جهانی ۱/۵ تا ۴/۵ درجه سانتیگراد به خاطر افزایش دی‌اکسید کربن و سایر گازهای گلخانه‌ای (به‌ویژه متان، اکسید ازت و کلروفلوئور کربن) افزوده شود. با این افزایش دما، سطح آب دریاها ۲۰ تا ۱۴۰ سانتیمتر بالا خواهد آمد. اگر افزایش سطح آب در حدود رقم حداکثر باشد، در آن صورت بسیاری از کرانه‌ها و مصبهای جهان به خطر خواهند افتاد.

آلودگی آب: میزان آلودگی آب در کشورهای در حال توسعه در حال افزایش است. در کشورهای توسعه یافته کیفیت کلی آب رودخانه‌ها و نهرها از ۱۹۷۰ به اینطرف بهتر شده است. فلزات سنگین در اغلب رودخانه‌ها روبه‌کاهش است ولی غلظت نیترات در تقریباً تمامی جریانهای آب سطحی رو به افزایش می‌باشد.

فروافت خاک: فروافت خاک سالانه باعث از بین رفتن پنج تا هفت میلیون هکتار از ۱۶۰۰ میلیون هکتار کشتزار روی زمین می‌شود. بنابر برآورد UNEP، ۴۵۰۰ میلیون هکتار به سبب کویرزایی در معرض خطر هستند که سالانه ۲۱ میلیون هکتار بدین خاطر از دست می‌رود.

جنگل زدایی^۲: حدود ۱۵ میلیون هکتار از جنگلهای جهان، که ۳۲ درصد سطح جنگلهای جهان (۴۷۰۰ میلیون هکتار) را شامل می‌شود، همه ساله از بین می‌رود. بیشتر این هدر رفتگی (۱۱ میلیون هکتار در سال) در جنگلهای مرطوب آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین رخ می‌دهد. نقصان منابع ژنتیکی و بحران کمبود چوب سوخت در بسیاری از کشورهای در حال توسعه پیش آمده است. علیرغم کوششهای به عمل آمده برای واکاری^۳، جنگل زدایی از واکاری پیش گرفته است.

منابع ژنتیکی: تنوع بیولوژیکی، به همان نحوی که محیط زیست طبیعی نابود می‌شود، در حال کاهش است. بیش از ۶۰۰۰۰ گونه از ۲۶۵۰۰۰ گونه گیاهی جهان در معرض خطر انقراض هستند با اینحال، تعداد مناطق حفاظت شده جهان از رقم ۲۶۲۶ در ۱۹۸۰ به ۲۹۵۵ منطقه در ۱۹۸۵ افزایش پیدا نموده است. تا ۱۹۸۵، ۲۴۳ اندوختگاه^۴ زیست سپهری در ۶۵ کشور به همراه ۳۲۵ تالاب تحت برنامه های بین المللی به وجود آمدند.

جمعیت: جمعیت جهان در ۱۹۸۶ به رقم ۵ میلیارد رسید و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۰۰ به ۶/۱۲ میلیارد نفر برسد. نرخ رشد جمعیت جهانی تنزل نموده ولی در آفریقا این نرخ افزوده شده است. در آسیای جنوب شرقی نرخ رشد ثابت مانده یا کمی کاهش یافته است. نرخ رشد جهانی در حال حاضر ۱/۶۷ درصد است که تا سال ۲۰۰۰ به ۱/۵۱ درصد کاهش می‌یابد.

تولید غذا: تولید غذا فقط ۲/۶ درصد بین ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۵ افزوده شده است. با

1- Degradation

2- Deforestation

3- Reforestation

4- Biosphere Reserve

اینحال بین ۳۴۰ تا ۷۳۰ میلیون نفر دچار سوء تغذیه هستند. انقلاب سبز، باردهی را در بسیاری از نواحی افزایش داده است، ولی این عمل استفاده بیشتری از آب، کود و آفت کشها را بدنیاال دارد که هنوز عواقب زیست محیطی این استفاده بیشتر کاملاً معلوم نیست. حدود ۲۰ گونه از ۲۰۰۰۰ گونه گیاه خوراکی شناخته شده جهان، قوت غالب مارا تشکیل می دهند که وابسته بودن به این تعداد کم به نظر مخاطره آمیز می آید.

حادثه های صنعتی: از ۱۹۷۹ به خاطر وارد شدن تکنولوژی جدید، آلودگیهای سنتی صنعتی مانند فلزات سنگین، هوای سمی، آلاینده های آبی و پس ماندهای زیان آور تبدیل به نوع پیچیده خود شدند. حادثه های بوپال در ۱۹۸۶، چرنوبیل و ساندوز در ۱۹۸۶ نمونه هایی از این دست هستند.

آگاهی زیست محیطی: آگاهی عمومی نسبت به مسایل محیط زیست افزوده شده است. امروزه مردم نگران آلودگی و از دست رفتن منابع، نیاز به حفاظت محیط زیست و رابطه محیط زیست و توسعه هستند. بیشتر کشورها دستگاههای حفاظت محیط زیست دارند و تعداد پژوهشهای محیط زیست در بسیاری از کشورها افزوده شده است.

مجید مخدوم